

Sahlgrenska Universitetssjukhuset

Ett par ord om kommunikation och kommunikationsstöd

Ulrika Ferm, fil dr, logoped

 VÄSTRA GÖTALANDSREGIONEN
ulrika.ferm@vgregion.se 1

Sahlgrenska Universitetssjukhuset

Etiska grundtankar

- Människan är en social varelse
- Vi förhåller oss till varandra genom att kommunicera
- Alla kommunicerar på något sätt
- Alla vill kommunicera
- Lika viktigt som att äta, dricka och röra sig
- Livskvalitet – tror vi

 VÄSTRA GÖTALANDSREGIONEN 2

Sahlgrenska Universitetssjukhuset

Vi kommunicerar för att

- Vi kan
- För att tala om vad vi vill – inte vill
- Få konkreta behov uppfyllda
- Känna gemenskap och vara delaktiga – ha trevligt
- Ge, få och förstå information
- Lära oss och för att utvecklas

 VÄSTRA GÖTALANDSREGIONEN 3

Sahlgrenska Universitetssjukhuset

Hur?

- Tal
- Röst
- Gester, ansiktsuttryck & mimik
- Teckenspråk
- Större kroppsrörelser och fysisk placering i rummet
- Skrift
- Bilder
- Språkval, dialekt, ordval, tonfall, kläder, frisy, förhållningssätt, fysisk handling o.s.v.

 4

Sahlgrenska Universitetssjukhuset

Exempel svårigheter

- Demens och demensliknande symptom tillsammans med annan sjukdom påverkar språk och kommunikation
- Svårt hitta ord – svårt att minnas
- Svårt ta initiativ till samtal
- Svårt hålla röd tråd i samtal
- Svårt att resonera – vända och vrida på saker
- Kan vara svårare att tala
- Låter annorlunda och är svårare för andra att förstå

Sahlgrenska Universitetssjukhuset

Fler svårigheter

- Förändrat kroppsspråk
- Svårt att förstå när andra talar
- Andra kan tro att man inte förstår fast man gör det
- Läs- och skrivförmåga försämras
- Andra svårigheter som också påverkar kommunikation t ex hörsel, psykiska svårigheter

 ulrika.ferm@vgregion.se 2013

Sahlgrenska Universitetssjukhuset

I samtal med andra

- Samtalspartnern får stort ansvar
- Svårt hitta samtalsämnen
- Blir svårt att läsa av
- Ledande frågor med kända svar – ja o nej
- Samtalspartnern tar för mycket utrymme
- Personen med demens behöver tid – hinner inte med
- Samtalspartnern får agera tolk
- Samtalspartnerns kommunikationsstil spelar roll

 7

Sahlgrenska Universitetssjukhuset

Andra påverkande faktorer

- Svagare omgivning – äldre partners med egna svårigheter
- Bristande kunskap om kommunikation i omgivningen
- Bristande resurser
- Ensamhet
- Kommunikation tränas i möten med andra människor

 8

Sahlgrenska Universitetssjukhuset

Kommunikationsstöd

- Sätt att kompensera för nedsatt förmåga att tala och/eller förstå tal
- Hjälpmedel, metoder samspelstrategier
- Inte för att ersätta tal – för att stötta!

 ulrika.ferm@vgregion.se 2012

Exempel

- Bilder och fotografier
- Papper och penna
- Kommunikationskartor och böcker, kalender
- Scheman
- Talapparater med inspelat eller syntetiskt tal
- Datorer, surfplattor och smarta telefoner med olika programvaror och appar
- Mail, sms, Facebook, Skype
- Samtalsmatta – en åsiktsmetod
